

Fakte vaesuse kohta Euroopas

2012. a elab pea iga neljas inimene Euroopas vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse ohus¹. Vaesus ei ole ainult üksikute riikide probleem. Seda leidub KÕIGIS EL-i riikides ja see ei lase inimestel ja ühiskonnal kasutada oma täit potentsiaali. EL-i ligikaudu 500-miljonilisest elanikkonnast:

- 80 miljonit inimest elab allpool vaesuspiiri (nende sissetulek jääb alla 60% riigi keskmisest sissetulekust)
- 22 miljonit inimest elab materiaalses puuduses (ei saa endale lubada kaupu, teenuseid või tegevusi, mida peetakse nende riigis põhivajadusteks)
- 18 miljonit inimest elab töötus leibkonnas

= 120 miljonit inimest üle kogu EL-i elab vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse ohus

See arv kasvab jätkuvalt, kuna kriisi enneolematud tagajärjed mõjutavad inimesi üha enam.

Mida saab EL selle vastu ette võtta?

Euroopa Liit võib suuresti aidata riikide valitsustel vähendada vaesust ja sotsiaalset tõrjutust eesmärkide seadmise, üksteiselt õppimise soodustamise, ühiste põhimõtete ja sihtide kokku leppimise ja rahastamise tagamise kaudu.

EL-i riigid on juba näidanud, et on võtnud endale kohustuseks võidelda vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu:

- Vaesuse leevendamine on üks Euroopa 2020 strateegia eesmärkidest, mille raames liikmesriigid on otsustanud **vähendada vaesusohus inimeste arvu 2020. aastaks 20 miljoni võrra**.
- EL on Euroopa 2020 strateegia raames loonud vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu võitlemise platvormi, et soodustada poliitikaid ja tegevusi, mis võimaldavad riikidel see eesmärk saavutada.
- EL-i riigid on teinud selles vallas koostööd alates 2006. a, kasutades mehhanismi, mida nimetatakse sotsiaalseks avatud koordinatsiooni meetodiks.
- Riikide valitsused leppisid 2008. a kokku „aktiivse kaasamise“ meetodi rakendamises, millega soodustatakse tasakaalustatust ja kõikehõlmavust tööhõivepoliitikas.
- Vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu võitlemise Euroopa aastaga 2010 juhiti üldsuse ja poliitikute tähelepanu vaesusele ning mõjule, mida see avaldab ühiskonnale.

Kuidas puutub siia Euroopa Sotsiaalfond?

Euroopa Sotsiaalfond (ESF) on üks Euroopa Liidu rahastamisprogrammidest, mille eesmärgiks on vähendada erinevusi majanduslikus heaolus ja elustandardis EL-i erinevates riikides ja piirkondades ning mida nimetatakse struktuurifondideks. Riigid kasutavad Euroopa Sotsiaalfondi inimressursse, väljaõpet, haridust ja sotsiaalset kaasatust soodustavate tegevuste toetamiseks. Projekte rahastatakse osalt EL-i vahenditest ja osalt riiklike või kohalike ametivõimude poolt.

Raha antakse organisatsioonide suutlikkuse tõstmiseks, näiteks heategevusorganisatsioonidele, et arendada nende teadmisi ja oskusi teenuste pakkumisel, aga ka projektide tarbeks. Näiteks võib projekti eesmärk olla koolitada hooldustöötajaid, leida töö õpiraskustega inimestele, aidata sõltlastel loobuda uimastitest ja siseneda tööturule, aidata puudustkannatavatel noortel naistel

¹ Allikas: Eurostat, Statistics in Focus, 9/2012.

EL-i raha vaesuse leevendamiseks KOHE!

jätkata haridusteed, aidata rahvusvähemustel ja sisserännanutel alustada ettevõtlusega, arendada alus- ja huviharidust ja hooldeteenuseid, suurendada inimeste arvutioskusi või luua keskused puudustkannatavate inimeste sotsiaalse lõimumise soodustamiseks.

ESF-i strateegia, prioriteedid ja eelarve arutavad läbi ja panevad paika EL-i liikmesriigid, Euroopa Parlament ja Komisjon. Hetkel moodustab ESF-i eelarve ligikaudu 10% EL-i kogueelarvest.

Nüüd on EL-il võimalus panustada vaesuse leevendamisse veelgi rohkem raha. Euroopa rahastamisprogrammid peaksid aitama riikidel saavutada Euroopa 2020 strateegias toodud eesmärgid.

Mida me palume?

Et Euroopa Liidu riigid täidaksid oma kohustusi oma elanike, st meie kõigi ees, ja oleksid nõus, et 20% Euroopa Sotsiaalfondi eelarvest läheks projektidele, mis vabastavad inimesed vaesusest ja sotsiaalsest tõrjutusest. Hetkel läheb suurem osa rahast tööhõivega seotud tegevusteks, millest umbes 12% on suunatud vaesuse ja tõrjutuse vähendamisele. Finantskriis on tinginud enneolematu vajaduse vaesuse leevendamise ja sotsiaalse kaasatuse suurendamise vahendite järele piisava miinimumsissetuleku, paremate töökohtade ja kvaliteetsete teenuste tagamise kaudu – eelarvet tuleb suurendada.

Oma ettepanekus järgmise rahastamisperioodi programmide kohta pööras Komisjon märksa rohkem tähelepanu vaesuse vastu võitlemisele ja sotsiaalse kaasatuse suurendamisele. Muuhulgas tehti ettepanek:

- ***Eraldada 20% Euroopa Sotsiaalfondi eelarvest sotsiaalse kaasatuse ja vaesusevastaste meetmete tarbeks.***
- Tagada, et Euroopa Sotsiaalfondile eraldataks vähemalt 25% kõikidele struktuurifondidele mõeldud vahenditest.

Kui vahendeid ei eraldata, võivad EL-i usaldusväärsus ja vastutusvõime tõsiselt kannatada saada. Vaesuse leevendamine jääb tühjaks lubaduseks, kui sellega ei kaasne EL-i riikide poolne ressursside kasutuselevõtt ja sihipärane strateegiline töö.

Miks tegutseda kohe?

Käimas on töö EL-i järgmise 7 a eelarve väljatöötamiseks, mis hõlmab ka ESF-i eelarvet. Aasta lõpuks vastu võetava seadusandlusega kehtestatakse eeskirjad EL-i fondide kulutusteks aastatel 2014–2020. Hetkel arutavad Euroopa Parlament ja riikide valitsused Euroopa Komisjoni ettepanekut ESF-i kohta. Seetõttu sõltub ESF-i kasutamine **vaesust** ja sotsiaalset tõrjutust **vähendavateks tegevusteks** tulevatel aastatel **sellest, mida EL-i otsustajad sel aastal kokku lepivad!**

Kui aga ettepanek tagada 20% lükatakse tagasi, **on ohus võtmelemendid ESF-i muutmiseks tähtsaks osaks vaesuse leevendamisest, kuna enamiku riikide valitsused tahavad sellest keelduda.** Arvestades seadusandliku protsessi ajakava (plaanis on võtta seadused vastu aasta lõpuks), **peame me kiiremas korras** tegutsema selle nimel, et mõjutada valitsusi siseriiklikul ja EL-i tasandil, et nad oleksid 20%-ga nõus.

Mida me veel teeme?

Kiri, mille saate allkirjastada, on osa suuremast kampaaniast tagamaks, et ESF panustab sotsiaalsesse kaasatusse. **Me peame pöörduma huvirühmade poole** kõigil otsustamisprotsessi tasanditel ja etappidel. Tahame luua koalitsiooni siseriiklikul ja Euroopa tasandil tegutsevate

EL-i raha vaesuse leevendamiseks KOHE!

vabaühendustega – see lihtsustaks valitsustele ning riikide parlamentide ja Euroopa Parlamendi liikmetele suunatud ühistegevuste korraldamist. Mais ja juunis kavatsame korraldada kohtumise Euroopa Parlamendi liikmetega, kohtuda riikide valitsuste Brüsselis baseeruvate esindajatega ning edastada ettepanekut arutavatele ministritele ühispöördumine. Sügisel **saadame ministritele ja riigipeadele petitsiooni, mille on allkirjastanud inimesed üle kogu EL-i.**